

Kotihoidontuen kuntalisä -selvitys 19.9.2019

Tilannekatsaus 8/2020

Tilannekatsaus 11/2020

Tilannekatsaus 10/2021

Mervi Tuominen, varhaiskasvatuspäällikkö

Tiina Korhonen, varhaiskasvatuksen asiantuntija

Tiina Korhonen vs. varhaiskasvatuspäällikkö

Kotihoidontuki ja kuntalisä

Kotihoidon tuki on avustus, jonka Suomessa Kela maksaa alle kolmevuotiaan lapsen hoitamiseen. Lasta voi hoitaa isä, äiti tai muu hoitaja, kuten sukulainen. Lapsi voi olla myös yksityisen päivähoiton tuottajan hoidossa, jolloin perhe voi hakea joko kotihoidon tukea tai yksityisen hoidon tukea. Kotihoidon tuki ei ole varhaiskasvatusta.

Kuntalisän määrä ja myöntämisedellytykset ovat kuntakohtaisia. Kaikki kunnat eivät maksa kuntalisää.

Kuntalisää maksavia kuntia mannersuomen kunnista (295) kuntaliiton joka toinen vuosi laatiman selvityksen perusteella:

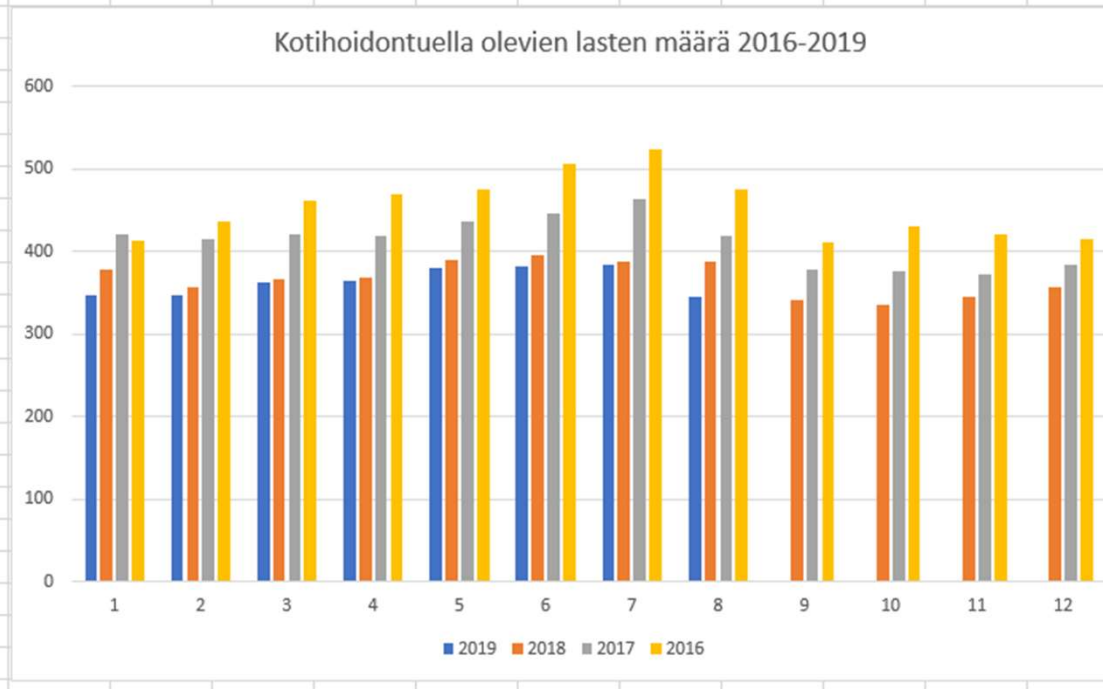
- 2012 – noin 100 kuntaa vastanneista
- 2014 - 85 kuntaa vastanneista
- 2016 - 60 kuntaa vastanneista
- 2018 - 48 / 253 kyselyyn vastannutta kuntaa
- 2020 – 55/ 263 kyselyyn vastannutta kuntaa (päivitetty tieto 09/2021)

<https://www.kuntaliitto.fi/lasten-kotihoidon-ja-yksityisen-hoidon-tuen-kuntalisat-ja-palveluseteli-raportti>

Kotihoidontuella olevien lasten määrän kehitys Mäntsälässä 2016-2019

KOTIHOIDONTUELLA OLEVIENTEN LASTEN LUKUMÄÄRÄ KUUKAUSITTAIN 2016-2019													
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2019	347	347	362	365	381	383	385	345					2019
2018	379	356	366	369	389	395	388	388	342	336	346	357	2018
2017	422	415	421	420	436	446	463	419	378	376	373	384	2017
2016	413	437	462	470	476	506	525	476	412	430	422	415	2016

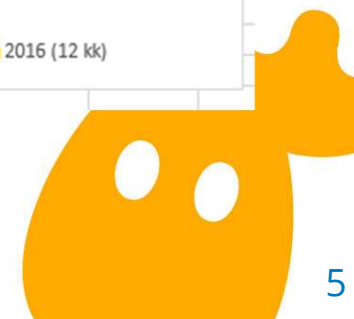
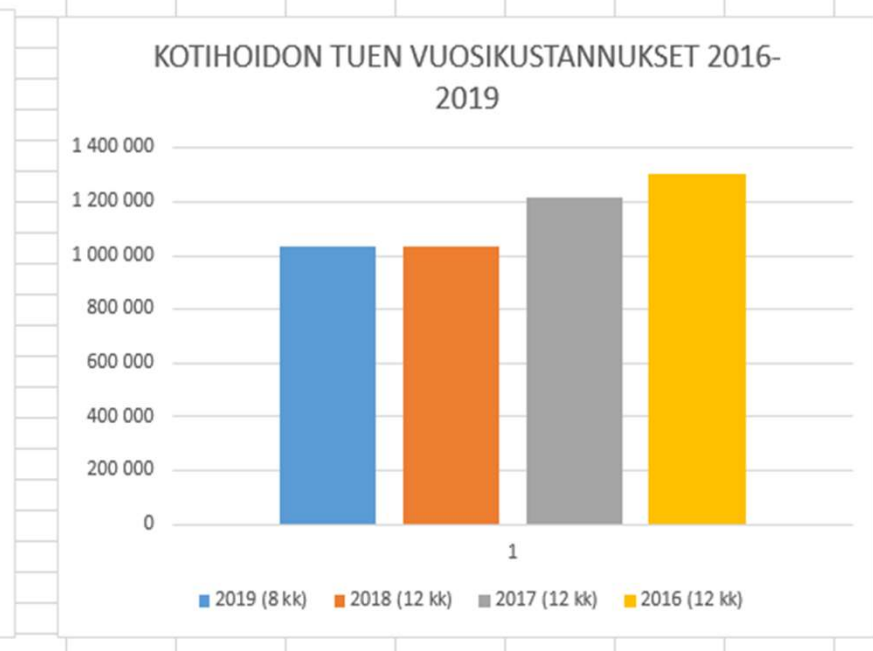
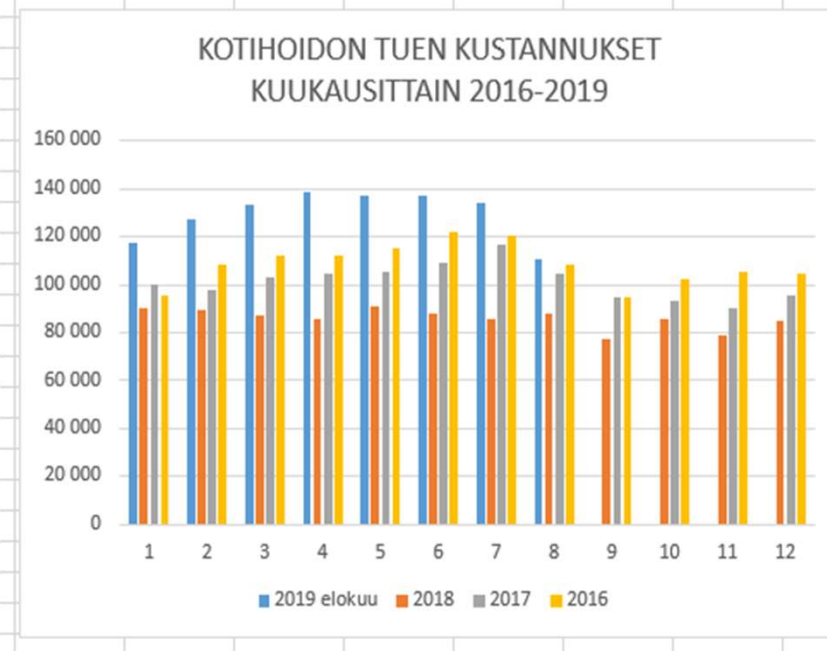
Kotihoidontuella olevien lasten määrän kehitys Mäntsälässä 2016-2019 (tarkastelupiste Elokuu)

- 08/2016 476 lasta
 - 08/2017 419 lasta
 - 08/2018 388 lasta, joista alle 3-vuotiaita 310 ja sisaruksia 78
 - Kotihoidontuella 57,9 % alle 3-vuotiaista (kotihoidontukeen oikeutettujen määrä 535 lasta, joista kunnallisessa tai yksityisessä vakassa 225 lasta)
 - 08/2019 345 lasta, joista alle 3-vuotiaita 254 ja sisaruksia 91
 - Kotihoidontuella 54,8% alle 3-vuotiaista (kotihoidontukeen oikeutettujen määrä 463 lasta, joista kunnallisessa tai yksityisessä vakassa 209 lasta)
 - Kuntalisän myötä prosentuaalisesti kotihoidossa olevien **alle 3-vuotiaiden lasten määrä vähentynyt 3,1%** (laskennallisesti 14,3 lasta kotihoidontukeen oikeutettujen lukumäärästä)
 - Kuntalisän myötä kotihoidossa (sisaruslisä/osittainen hoitoraha) olevien **yli 3-vuotiaiden määrä kasvanut 11 lasta**
 - Erotus $+11-14,3 = -3,3$ (kaikki alle 3 v, jolloin suhdeluku 1:4)
- = Lapsia on lapsimäärään suhteutettuna noin yhden kasvattajan verran enemmän varhaiskasvatuksessa kuin ennen kuntalisän käyttöönottoa

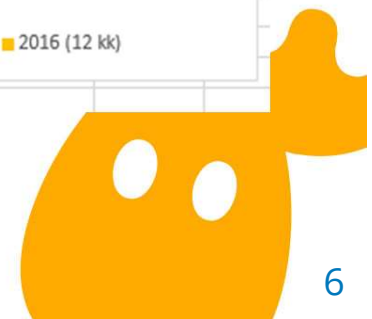
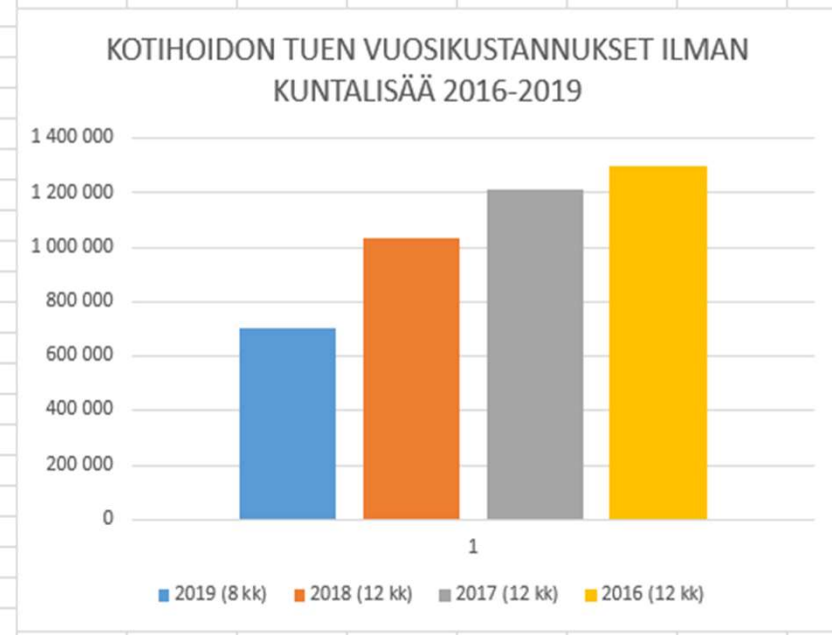
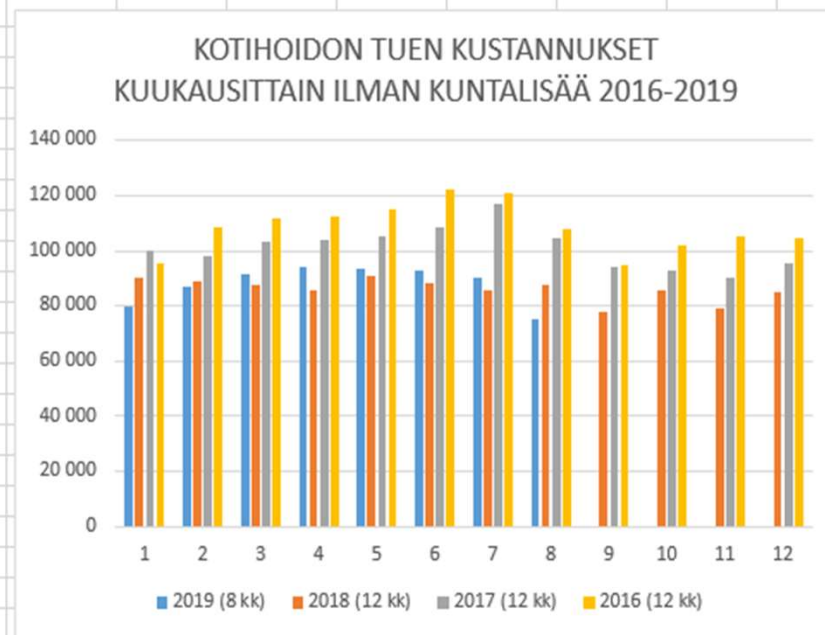
Kustannukset kuntalisän kanssa

KOTIHOIDON TUEN KUSTANNUKSET 2016-2019														
Vuosi	Kuukaudet												Yhteensä	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
2019	117 812	127 647	133 689	138 318	137 430	137 345	133 749	110 426						1 036 416
2018	89 959	89 168	87 397	85 792	90 800	88 055	85 847	87 671	77 589	85 722	78 868	85 040		1 031 908
2017	100 241	97 943	102 953	104 214	105 391	108 768	116 675	104 729	94 430	93 049	90 434	95 468		1 214 295
2016	95 466	108 492	112 031	112 230	115 008	121 931	120 675	107 999	94 560	102 231	105 526	104 440		1 300 589

Kustannukset ilman kuntalisää

KOTIHOIDON TUEN KUSTANNUKSET ILMAN KUNTALISÄÄ 2016-2019														
Vuosi	Kuukaudet												Yhteensä	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
2019	79 925	87 072	91 401	94 340	93 238	92 892	90 320	75 203						704 391
2018	89 959	89 168	87 397	85 792	90 800	88 055	85 847	87 671	77 589	85 722	78 868	85 040		1 031 908
2017	100 241	97 943	102 953	104 214	105 391	108 768	116 675	104 729	94 430	93 049	90 434	95 468		1 214 295
2016	95 466	108 492	112 031	112 230	115 008	121 931	120 675	107 999	94 560	102 231	105 526	104 440		1 300 589

Tutkimustietoa

Palkansaajien tutkimuslaitoksen, Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen ja Suomen akatemian tutkimus

Kotihoidontuen vaikutus lapseen (Kosonen ja Huttunen 2018)

https://www.google.com/search?q=kotihoidon+tuen+vaikutus+lapsiin&rlz=1C1GCEA_enFI816FI840&oq=kotihoidon+tuen+vaikutus&aqs=chrome.4.69i57j0l5.6765j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8

- Tutkimuksessa on tutkittu lasten kotihoidon tuen vaikutuksia lasten hoitomuotoihin ja hoitomuotojen vaikutusta lapseen
- Tutkimuksessa on käytetty kotihoidon tukeen maksettavia kunnallisia lisiä ihmisten omista valinnoista riippumattomina variaationa, joka vaikuttaa kotihoitopäätöksiin
- Kotihoidon tuki vaikuttaa kotihoidon yleisyyteen tai sen kestoan kaikissa ikäryhmissä

Tutkimustietoa (jatkuu)

Johtopäätökset:

- Kotihoidon tuella on suuri negatiivinen vaikutus äitien työllisyyspäätöksiin silloin kun rahallinen määrä on suurempi --> työllisyyttä vähentävä vaikutus (pois lukien yksihuoltajaäidit, joilla työhön osallistumista selittävät myös muut tukijärjestelmät, kuten toimeentulotuki)
- Kuntalisän suuremmalla määrällä vaikutus "miinusten" esiintymiseen lasten neuvolan Lene-testissä --> varhaiskasvatus 1-2-vuotiaille lapsille on keskimäärin parempi vaihto kuin kotihoito neuvolatesteillä verrattuna
- Tutkimustulokset antavat ajankohtaista ja selkeää näyttöä kotihoidon tuen vaikutuksista lasten kotihoitoon, äitien työllisyyteen ja tätä kautta lapsiin
 - Tulokset eivät osoita kotihoidon tuen positiivisia vaikutuksia lapseen eikä äitien työllisyyteen
 - Kotihoidon tuki ei ole optimaalinen järjestelmä, koska se ohjaa ihmisten päätöksiä
- Hyvä tukijärjestelmä huolehtii ihmisten tuen tarpeesta ohjaamalla käyttäytymispäätöksiä näin voimakkaasti kuin kotihoidontuki ja sen kuntalisä tekevät tutkimuksen perusteella
- Tutkimus ei kuitenkaan anna viitteitä siihen, että kotihoidontuella olisi pidemmällä aikavälillä negatiivisia vaikutuksia lasten koulutusvalintoihin tai koulussa pärjäämiseen silloin kun lapset ovat 15-vuotiaita tai vanhempia

Tilannekatsaus 8/2020

Alla olevassa kuvassa lapsimäärät ja kustannukset loppuvuodelta 2019 ja alkuvuodelta 2020

	Heinäkuu	Elokuu	Syyskuu	Lokakuu	Marraskuu	Joulukuu	YHT.
*Kotihoidon tuki, lapsia	385	345	306	310	314	329	1 989
hoitorahat	82 396,20	67 808,32	72 754,61	68 713,20	68 668,60	73 412,50	433 753,43
hoitolisät	7 924,64	7 395,86	8 868,90	7 388,58	7 584,41	7 524,48	46 686,87
kuntalisät	43 428,40	35 222,00	37 942,80	36 183,20	35 837,86	38 734,67	227 348,93
Yhteensä	133 749,24	110 426,18	119 566,31	112 284,98	112 090,87	119 671,65	707 789,23

SISÄLTÄÄ KELAN JA KUNNAN MAKSAMAT TUET MÄNTSÄLÄ 2020

	Tammikuu	Helmikuu	Maaliskuu	Huhtikuu	Toukokuu	Kesäkuu	YHT.
*Kotihoidon tuki, lapsia	329	313	327	356	369	378	2 072,00
hoitorahat	68 078,95	68 919,73	71 918,24	79 072,66	79 466,82	80 584,85	
hoitolisät	7 866,85	7 784,36	7 682,20	7 644,73	7 286,62	7 078,07	45 342,83
kuntalisät	34 996,13	34 780,00	28 098,00	31 480,40	30 980,52	30 978,00	191 313,05
Yhteensä	110 941,93	111 484,09	107 698,44	118 197,79	117 733,96	118 640,92	684 697,13

- Tietoja ei ole vielä saatavilla heinä-/elokuulle
- Kotihoidontuella olevien lasten määrä edelleen laskusuuntainen verrattuna edellisiin vuosiin (syntyvyys)
- Koronan vaikutus näkyy maaliskuusta alkaen
 - perheitä irtisanoutui palvelun piiristä --> vaikka sisaruskorotusta ei maksettu – lasten määrä nousi hieman --> haastaa vertailua edellisille vuosille

Tilannekatsaus 11/2020

Alla olevassa taulukossa lapsimäärät ja kustannukset 07-10/2020

	Heinäkuu	Elokuu	Syyskuu	Lokakuu	Marraskuu	Joulukuu	YHT.
*Kotihoidon tuki, lapsia	373	343	259	272			1 247
hoitorahat	80 811,82	67 380,12	58 011,62	60 435,88			266 639,44
hoitolisät	7 631,48	7 723,18	6 629,79	7 068,03			29 052,48
kuntalisät	31 518,00	26 522,40	22 733,60	23 946,00			
Yhteensä	119 961,30	101 625,70	87 375,01	91 449,91			400 411,92

- Tietoja ei ole vielä saatavilla marraskuulle 2020
- Kotihoidon tuella olevien lasten määrä edelleen laskusuuntainen verrattuna edellisiin vuosiin (syntyvyys)
- Lapsia varhaiskasvatuksessa 30.9.2019 831 ja 30.9.2020 808
 - Kotihoidontuella olevien lasten määrä vähentynyt 09/19-09/20 306-259=47 lasta
 - Varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä vähentynyt 09/19-09/20 831-808=23 lasta
 - Varhaiskasvatuksen osallistumisprosentti on kasvanut kotihoidontuen kuntalisästä huolimatta

Arviointi taloudellisista vaikutuksista

- Toimintakauden aikana varhaiskasvatukseen hakeneet lapset on sijoitettu olemassa oleviin ryhmiin ilman lisäkustannuksia.
- Mikäli valtuusto päättää lakkauttaa kotihoidontuen kuntalisän, toiminnan kausiluonteisuudesta johtuen kesäksi ei tarvita lisähenkilökuntaa.
- Mikäli lapsimäärä kasvaa syksyllä 2021, voidaan asia huomioida talousarviosuunnittelussa 2022.
- Uuden ryhmän perustaminen olemassa oleviin tiloihin tarkoittaa kahdenkolmen kasvatushenkilön palkkakustannuksia.
 - Kaksi kasvattajaa 8-14 lasta, kolme kasvattajaa 12-21 lasta
 - Palkkakustannukset lastenhoitaja noin 31 000€/vuosi, varhaiskasvatuksen opettaja noin 35 000€/vuosi
- Arviointi kotihoidontuen kuntalisän lakkauttamisen taloudellisista vaikutuksista on haastavaa myös sen vuoksi että käyttöönotto vuonna 2019 ei vähentänyt varhaiskasvatuksen käyttöä. (ks. Dia 4)

Tilannekatsaus 10/2021

Alla olevassa taulukossa lapsimäärät ja kustannukset 01-08/2021

	Tammikuu	Helmikuu	Maaliskuu	Huhtikuu	Toukokuu	Kesäkuu	YHT.
*Kotihoidon tuki, lapsia	301	307	295	314	305	319	1 841,00
hoitorahat	61 628,71	73 779,32	66 612,08	69 379,48	74 397,80	72 792,51	418 589,90
hoitolisät	6 808,17	7 097,00	6 491,82	6 774,76	6 825,80	7 819,22	41 816,77
kuntalisät	23 742,00	28 158,00	25 842,00	26 886,00	2 094,00	114,00	106 836,00
Yhteensä	92 178,88	109 034,32	98 945,90	103 040,24	83 317,60	80 725,73	567 242,67

	Heinäkuu	Elokuu	Syyskuu	Lokakuu	Marraskuu	Joulukuu	YHT.
*Kotihoidon tuki, lapsia	332	285					617
hoitorahat	75 696,99	62 481,76					138 178,75
hoitolisät	9 144,29	4 716,76					13 861,05
kuntalisät	72,00						72,00
Yhteensä	84 913,28	67 198,52					152 111,80

Syyskuussa kotihoidontuella olevien lasten määrä tuodaan tiedoksi 14.10.2021 lautakunnan kokoukseen.

Kotihoidon tuen kuntalisä lakkautui 1.5.2021 alkaen. Kotihoidon tuella olevien lasten määrä on pysynyt suurin piirtein samana aikavälillä 01-06 /2021, heinäkuulla 2021 kotihoidontuella olevien lasten määrä on lisääntynyt

Kotihoidon tuella olevien lasten määrä on edelleen laskusuuntainen verrattuna edellisiin vuosiin (kts. Diat 4 ja 10). Kotihoidontuella lapsia 08/2020 343, 08/2021 285 09/2020 259, 09/2021 ?

Tilannekatsaus 10/2021

Alla olevan taulukkoon on kirjattu kotihoidontuella olevien lasten määrät maaliskuulta elokuulle 2021 eriteltynä alle 3-vuotiaat sekä alle kouluikäiset sisarukset.

Kotihoidontuella olevia lapsia ajalla 03-08/2021				
kuukausi	lasten määrä yhteensä	alle 3v	3-5v	esioppilaita
03/2021	295	197	84	14
04/2021	314	208	92	14
05/2021	305	240	51	14
06/2021	319	212	93	14
07/2021	332	218	100	14
08/2021	285	193	78	14
	ka 308	ka 211	ka 83	ka 14

Tilannekatsaus 10/2021

Lapsia varhaiskasvatuksessa 30.9.2020 808 lasta ja 31.9.2021 836 lasta, $836-808=28$ lasta enemmän syyskuussa 2021 kuin vuonna 2020

Esioppilaiden määrä varhaiskasvatuksen esiopetuksessa 188 lasta syksy 2020 ja syksy 2021 212 lasta $212-188 = 24$ esioppilasta enemmän vuonna 2021 kuin vuonna 2020

Varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä kasvaa selittävästi se, että esioppilaat ovat päiväkodeissa lukuun ottamatta Ohkolan koulun 8 esioppilasta.

Keväällä 2021 varhaiskasvatukseen hakeneet lapset on sijoitettu olemassa oleviin ryhmiin.

Uuden toimintakauden alkaessa elokuussa 2021 Amandan päiväkodin sulkeuduttua lapset on sijoitettu olemassa oleviin yksiköihin. (Myllytonttuun, Kaunismäkeen ja Anttilaan on avattu enemmän ryhmiä verrattuna toimintakauteen 2020-2021,)

Tilannekatsaus 10/2021

Alla olevassa taulukossa on varhaiskasvatukseen osallistumisprosentti syntymävuoden perusteella syyskuun 2021 väestömäärään suhteutettuna:

Lapsen syntymävuosi	2016	2017	2018	2019	2020
Mlä väestö 1.9.2021	276	218	192	198	192
Varhaiskasvatus yhteensä	246	188	152	144	53
Prosentti	89,1	86,2	79,2	72,7	27,6

Varhaiskasvatukseen osallistumisaste on korkea vuonna 2016, 2017 ja 2018 syntyneillä lapsilla. Myös vuonna 2019 syntyneistä lapsista varhaiskasvatukseen osallistuu suurin osa

Arviointi taloudellisista vaikutuksista jatkuu

Mikäli kotihoidontuen kuntalisä palautetaan vuoden 2022 alusta alkaen siten, että alle 3-vuotiaille maksetaan kotihoidon tuen hoitorahan korotuksena 150€/kk ja alle kouluikäisille sisaruksille 70€/kk, ovat arvioidut kotihoidontuen kuntalisän vuosikustannukset edellä olevan taulukon (dia 13) perusteella seuraavat:

211 alle 3v lasta* 150€/kk+ 83 3-5v lasta* 70€/kk+ 14 esiopetusikäistä
*70€/kk= 38 440 €/kk *12 kk = 461 280€/vuodessa

Kuntalisän lakkauttamisella 1.5.2021 alkaen ei näytä olevan vaikutusta kotona hoidettavien lasten määrään. Varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrän lisääntyminen johtuu pääasiallisesti siitä, että melkein kaikki esioppilaat ovat esiopetuksessa päiväkodeissa.